

FIȘA DISCIPLINEI

Tehnici și metodologii avansate de conservare și restaurare a bunurilor culturale I

Advanced techniques and methodologies for the conservation and restoration of cultural assets I

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie (Ortodoxă)
1.5. Ciclu de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă Sacră - Conservarea, restaurarea și crearea bunurilor culturale
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		<i>Tehnici și metodologii avansate de conservare și restaurare a bunurilor culturale I (C+LP)</i>				Codul disciplinei	OMR4014
2.2. Titularul activităților de curs					Pr. conf. dr. restaurator Marin Cotețiu		
2.3. Titularul activităților de seminar					Pr. conf. dr. restaurator Marin Cotețiu		
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DA

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					18
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					44
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					27
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					3
3.5.6. Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					94
3.8. Total ore pe semestru					150
3.9. Numărul de credite					6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală dotată cu aparatură, instrumentar și materiale pentru restaurare, ecran pentru proiecție vizuală, tablă, mese de lucru.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală dotată cu aparatură, instrumentar și materiale pentru restaurare, ecran pentru proiecție vizuală, tablă, mese de lucru.

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	<i>Gestionează drepturi de proprietate intelectuală</i> - Se ocupă de drepturile juridice private care protejează produsele ce fac obiectul drepturilor de proprietate intelectuală împotriva încălcării <i>Dezvoltă software cu sursă deschisă</i> - Exploatează și creează software cu sursă deschisă - Este familiarizat(a) cu principalele modele de software cu sursă deschisă, cu sistemele de acordare a licențelor și cu practicile de codificare adoptate în mod obișnuit în producția de software cu sursă deschisă <i>Evaluează activități de cercetare</i> - Evaluează progresele, impactul și rezultatele colegilor cercetători. Desfășoară activități de cercetare la nivel interdisciplinar - Desfășoară activități de cercetare dincolo de limitele disciplinare și funcționale <i>Promovează implicarea publicului în cercetare</i> - Dialoghează cu publicul în ceea ce privește conceperea, desfășurarea și difuzarea cercetării <i>Asigură managementul de proiect</i> - Gestionează și planifică diversele resurse, cum ar fi resursele umane, bugetul, termenul, rezultatele și calitatea necesare pentru un anumit proiect, și monitorizează progresele înregistrate în cadrul proiectului pentru a realiza un obiectiv specific într-o anumită perioadă de timp și cu un buget prestabilit <i>Gestionează date interoperabile și reutilizabile accesibile și ușor de găsit</i> - Produce, descrie, stochează, conservă și (re)utilizează date științifice bazate pe principiile FAIR (facil de găsit, accesibile, interoperabile și reutilizabile), asigurându-se că datele sunt cât mai deschise posibil și cât de închise este necesar <i>Practică ascultarea activă</i> - Acordă atenție spuselor altor persoane - Înțelege cu răbdare aspectele punctate, adresând întrebări, după caz, și fără să întrerupă în momente nepotrivite - Ascultă cu atenție nevoile clienților, ale pasagerilor, ale utilizatorilor de servicii sau ale altor persoane și oferă soluții în consecință <i>Stabilește relații de colaborare</i> - Stabilește o legătură între organizațiile sau persoanele fizice care pot beneficia de comunicarea reciprocă - Facilitează o relație de colaborare pozitivă, durabilă, între cele două părți
Competențe transversale	<i>Respectă diversitatea valorilor și a normelor culturale</i> - Studentul va fi capabil să ia în considerare identitatea culturală națională - Studentul va fi capabil să susțină diversitatea culturală - Studentul va fi capabil să demonstreze cunoașterea dimensiunii multiculturale a societății europene - Studentul va fi capabil să arate sensibilitate față de diferite viziuni asupra lumii - Studentul va fi capabil să țină cont de diversitatea valorilor și normelor culturale

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Dobândirea de către masteranzi a cunoștințelor necesare luării deciziilor corecte în privința tratamentului optim de conservare și restaurare a bunurilor culturale.
7.2 Obiectivele specifice	- Dezvoltarea abilităților practice necesare efectuării intervențiilor complexe specifice conservării și restaurării bunurilor culturale. - Dezvoltarea abilităților argumentative.

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere în curs. Principii fundamentale ale restaurării	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
2. Tehnici de consolidare a stratului de culoare și grundului în cazul picturii pe lemn	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
3. Combaterea mucegaiurilor în cazul picturii pe lemn	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
4. Stoparea atacului xilofag în cazul panoului din lemn pictat	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
5. Consolidarea lemnului fragilizat de atacul insectelor xilofage	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
6. Consolidarea panoului din lemn cu planșele fisurate sau descleiate	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
7. Modificarea planeității baghetelor sau a panoului din lemn	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
8. Completările cu lemn nou și chituirile cu rășină epoxidică	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
9. Posibilități de reconstituire volumetrică a unor elemente ornamentale reliefate aplicate pe panou	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
10. Soluții utilizate în curățarea picturii pe lemn	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
11. Chituirea lacunelor stratului de grund al picturii pe lemn	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
12. Reconstituirea ornamentelor realizate la nivelul stratului de grund	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
13. Metode de integrare cromatică a picturii pe lemn	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
14. Vernisarea intermediară și vernisarea finală a picturii	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice

Bibliografie:

ANASTASIU, Anastase, coordonator științific, *Restaurarea. Știință și artă*, Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, București, 1976.

BARBU, Dorin, coordonator, *Magia restaurării. 40 de ani de restaurare științifică*, Ed. Muzeului Național Brukenthal, Sibiu, 2015.

BRANDI, Cesare, *Teoria restaurării*, Ed. Meridiane, București, 1996.

COTEȚIU, Marin, *Ipostaze ale restaurării icoanei „Arhanghelul Mihail”, atribuită preotului zugrav Luca din Iclod*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2019.

COTEȚIU, Marin, *Restaurarea iconostasului și a icoanelor bisericii de lemn „Buna Vestire” a Mănăstirii Cormaia*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016.

DIONISIE DIN FURNA, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, București, 2000.

ISTUDOR, Ioan, *Noțiuni de chimia picturii*, ediția a III-a revăzută și adăugită, Ed. ACS, București, 2011.

IULIANA, monahia, *Truda iconarului*, Ed. Sophia, București, 2001.

LĂZĂRESCU, Liviu, *Pictura în ulei*, Ed. Sigma Plus, Deva, 1996.

MELNICIUC-PUICĂ, Nicoleta – *Materiale pentru realizarea, conservarea și restaurarea icoanelor și frescelor*, ETP Tehnopress, Iași, 2001.

MOLDOVEANU, Aurel, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2010.

OPREA, Florea, *Biodeteriorarea operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2012.

OPREA, Florea, *Etiopatogenia operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2010.

OPREA, Florea, *Biologie pentru conservarea și restaurarea patrimoniului cultural*, Ed. Maiko, București, 2006.

SANDU, Ion, *Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale organice*, vol. II, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008.

SÂNDULESCU-VERNA, Constantin, *Materialele și tehnica picturii*, Ed. Marineasa, Timișoara, 2000.

THOMSON, Daniel V. jr., *Materiale și tehnici de pictură în Evul Mediu*, Ed. Sophia, București, 2006.

THOMSON, Daniel V. jr., *Practica picturii în tempera*, Ed. Sophia, București, 2004.

VELIMIROVICI, Dacian, traducător, *Prelucrarea Lemnului – o pasiune pentru acasă*, Ed. Aquila'93, Oradea, 2007.

***Caietele restaurării, Ed. ACS, București, 2012- 2024.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Introducere în curs. Principii fundamentale ale restaurării	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
2. Tehnici de consolidare a stratului de culoare și grundului în cazul picturii pe lemn	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
3. Combaterea mucegaiurilor în cazul picturii pe lemn	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
4. Stoparea atacului xilofag în cazul panoului din lemn pictat	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
5. Consolidarea lemnului fragilizat de atacul insectelor xilofage	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
6. Consolidarea panoului din lemn cu planșele fisurate sau descleiate	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
7. Modificarea planeității baghetelor sau a panoului din lemn	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
8. Completările cu lemn nou și chituirile cu rășină epoxidică	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
9. Posibilități de reconstituire volumetrică a unor elemente ornamentale reliefate aplicate pe panou	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
10. Soluții utilizate în curățarea picturii pe lemn	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
11. Chituirea lacunelor stratului de grund al picturii pe lemn	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
12. Reconstituirea ornamentelor realizate la nivelul stratului de grund	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
13. Metode de integrare cromatică a picturii pe lemn	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
14. Vernisarea intermediară și vernisarea finală a picturii	dezbateri, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice

Bibliografie:

ANASTASIU, Anastase, coordonator științific, *Restaurarea. Știință și artă*, Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, București, 1976.

BARBU, Dorin, coordonator, *Magia restaurării. 40 de ani de restaurare științifică*, Ed. Muzeului Național Brukenthal, Sibiu, 2015.

BRANDI, Cesare, *Teoria restaurării*, Ed. Meridiane, București, 1996.

COTEȚIU, Marin, *Ipostaze ale restaurării icoanei „Arhanghelul Mihail”, atribuită preotului zugrav Luca din Iclod*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2019.

COTEȚIU, Marin, *Restaurarea iconostasului și a icoanelor bisericii de lemn „Buna Vestire” a Mănăstirii Cormaia*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016.

DIONISIE DIN FURNA, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, București, 2000.

ISTUDOR, Ioan, *Noțiuni de chimia picturii*, ediția a III-a revăzută și adăugită, Ed. ACS, București, 2011.

IULIANA, monahia, *Truda iconarului*, Ed. Sophia, București, 2001.

LĂZĂRESCU, Liviu, *Pictura în ulei*, Ed. Sigma Plus, Deva, 1996.

MELNICIUC-PUICĂ, Nicoleta – *Materiale pentru realizarea, conservarea și restaurarea icoanelor și frescelor*, ETP Tehnopress, Iași, 2001.

MOLDOVEANU, Aurel, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2010.

OPREA, Florea, *Biodeteriorarea operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2012.

OPREA, Florea, *Etiopatogenia operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2010.

OPREA, Florea, *Biologie pentru conservarea și restaurarea patrimoniului cultural*, Ed. Maiko, București, 2006.

SANDU, Ion, *Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale organice*, vol. II, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008.

SÂNDULESCU-VERNA, Constantin, *Materialele și tehnica picturii*, Ed. Marineasa, Timișoara, 2000.

THOMSON, Daniel V. jr., *Materiale și tehnici de pictură în Evul Mediu*, Ed. Sophia, București, 2006.

THOMSON, Daniel V. jr., *Practica picturii în tempera*, Ed. Sophia, București, 2004.

VELIMIROVICI, Dacian, traducător, *Prelucrarea Lemnului – o pasiune pentru acasă*, Ed. Aquila'93, Oradea, 2007.

***Caietele restaurării, Ed. ACS, București, 2012- 2024.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- În studiile de caz și în lucrările realizate se fac raportări la principiile restaurării științifice și la metodologia uzuală.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Corectitudinea exprimării enunțurilor</i>	<i>Examen oral</i>	60%
	<i>Gradul de implicare personală în activitățile de curs</i>	<i>Verificare pe parcurs a prezenței la activitățile de curs semestriale</i>	10%
	<i>Calitatea lucrărilor practice realizate</i>	<i>Examinarea lucrărilor practice semestriale</i>	10%
	<i>Calitatea lucrărilor de documentație realizate</i>	<i>Examinarea lucrărilor de documentație semestriale</i>	10%
10.5 Seminar/laborator	<i>Gradul de implicare personală în activitățile de seminar</i>	<i>Verificare pe parcurs a prezenței la activitățile de seminar semestriale</i>	10%
10.6 Standard minim de performanță			
• Cunoașterea principalelor tipuri de degradări ale picturii pe lemn și a elementelor de bază ale operațiilor de restaurare cuprinse în conținutul tematic semestrial al disciplinei.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:
02.04.2025

Semnătura titularului de curs



Semnătura titularului de seminar



Data avizării în departament:
17.04.2025

Semnătura directorului de departament



² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".